

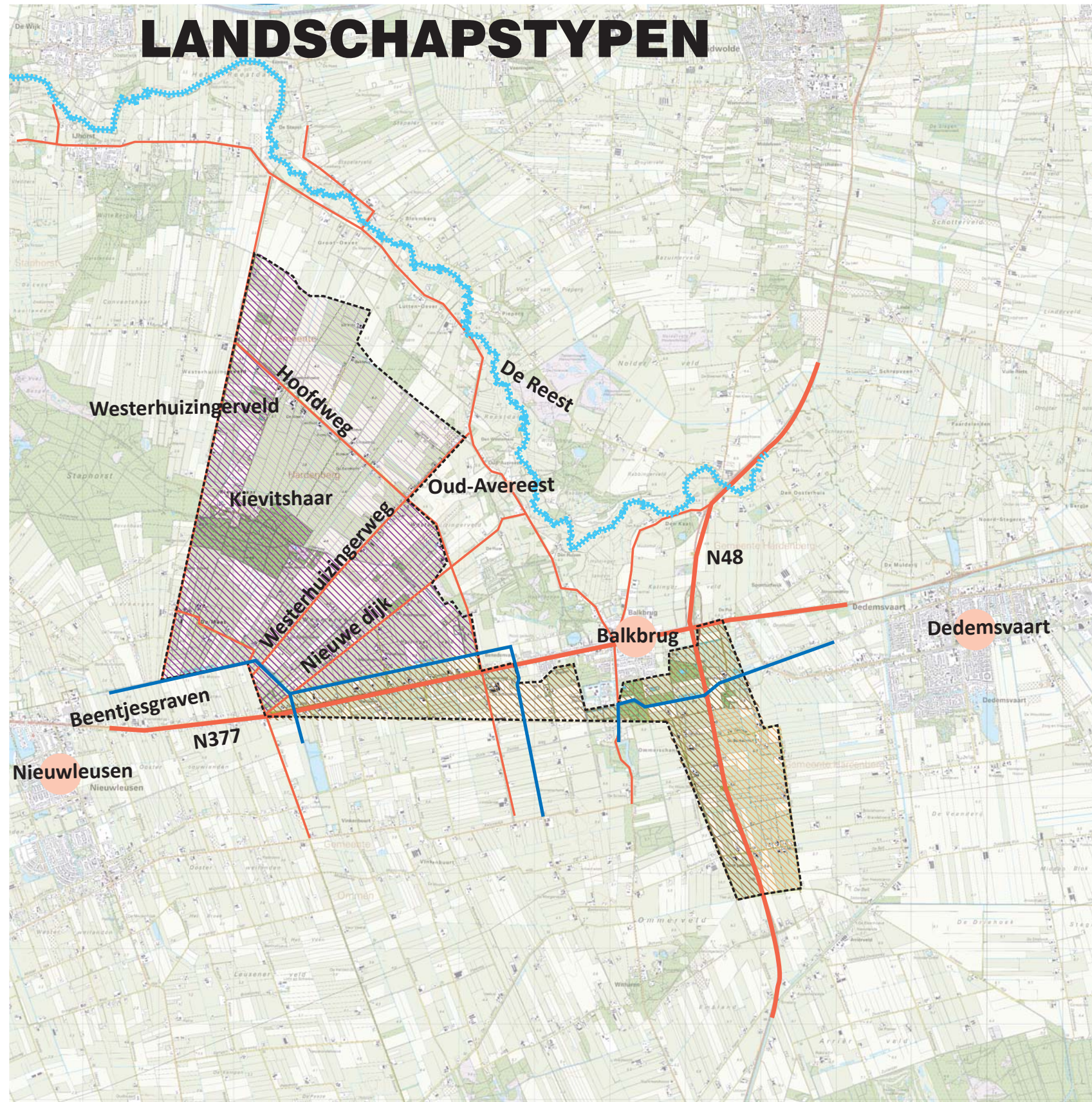

LANDSCHAP
IDENTITEIT
KAART

L I K

WESTERHUIZINGERVELD EN OMGEVING

Open heideontginningslandschap

Besloten heideontginningslandschap

Besloten veenontginningslandschap

Open veenontginningslandschap

INLEIDING

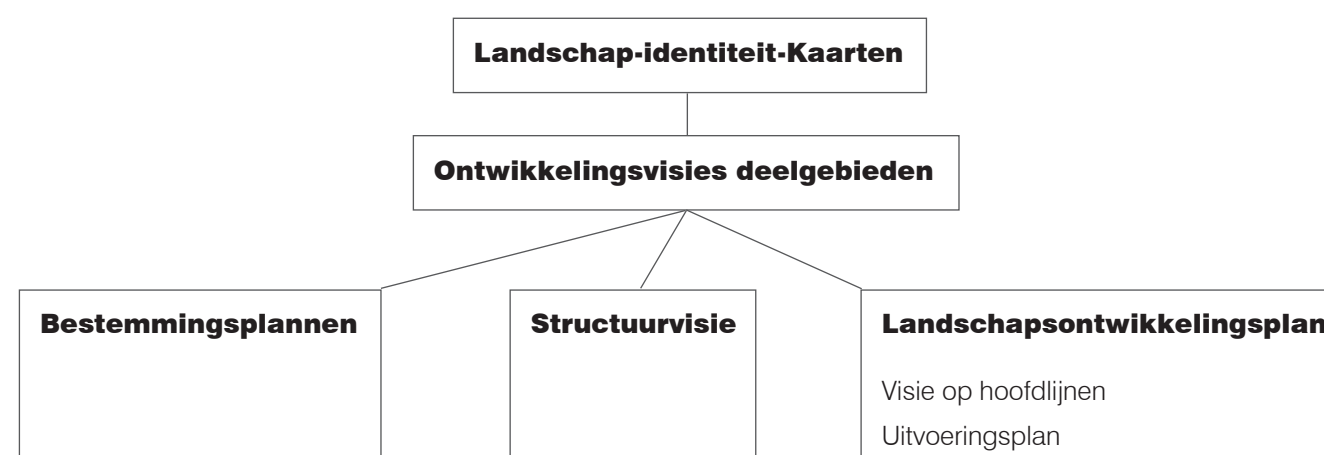
Achtergrond

De gemeente Hardenberg werkt momenteel aan drie plannen voor het buitengebied:

- Bestemmingsplan(nen) buitengebied
- Structuurvisie
- Landschapsontwikkelingsplan (LOP)

De gemeente wil regie voeren op de ontwikkeling van het landelijk gebied. Daarbij wil de gemeente een meer richtinggevende rol gaan innemen, gericht op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit. Ruimtelijke kwaliteit is echter een breed begrip, dat deels subjectief van aard is. In de Visienota Buitengebied is dit gedefinieerd als "eigen identiteit". Dit speelt bij de opstelling van de hierboven genoemde plannen een belangrijke rol.

Om tot de drie producten te komen, worden de stappen gevolgd zoals in het onderstaande schema staan weergegeven. Eerst wordt de identiteit van de deelgebieden bepaald. Met dit doel zijn Landschap-Identiteit-Kaarten (LIK's) voor zeven deelgebieden opgesteld. In de LIK's worden de specifieke kenmerken en kwaliteiten van de deelgebieden vastgelegd. Aan de hand van de LIK kan worden bepaald of toekomstige ontwikkelingen passend zijn (bestemmingsplan buitengebied en structuurvisie) en welke ontwikkelingen en verbeterpunten aanleiding zijn om te werken aan behoud en versterking van het landschap (Landschapsontwikkelingsplan). Voor het bestemmingsplan geldt dat aan passende ontwikkelingen zo min mogelijk juridische beperkingen moeten worden opgelegd. Het bestemmingsplan en het LOP bieden handvaten voor versterking van de ruimtelijke kwaliteit.

Na de opstelling van de LIK's en de ontwikkelingsvisies voor de deelgebieden gaan de drie planprocessen hun eigen weg. De LIK's en de ontwikkelingsvisies voor de deelgebieden vormen de basis voor de drie plannen.

De gemeente heeft deze aanpak eerst op de pilotgebieden Reestdal en Bergentheim-Zuid toegepast.

Inhoud LIK

De LIK Westerhuizingerveld en omgeving bestaat uit een boekje op A3 formaat met daarin een beknopte schematische weergave van de sterke punten, zwakke punten, kansen en bedreigingen voor het gebied.

Het schema is het resultaat van een analyse van verschillende kenmerken die bepalend zijn voor de identiteit, zoals bebouwing, beplanting en grondgebruik. Deze analyse is opgenomen in het achtergronddocument LIK. Net als in de schema's zijn in het achtergronddocument ook de resultaten opgenomen van de excursie die met de Plaatselijk Belangen organisaties heeft plaatsgevonden. Deze LIK is het resultaat van een integraal proces tussen de gemeente Hardenberg, werkgroepen (Plaatselijk Belangen organisaties), de klankbordgroep en Nieuwland Advies. Gebruikte bronnen zijn onder meer de landschapsbeleidsplannen Avereest, Hardenberg en Gramsbergen, (historische) topografische kaarten en de resultaten van de werkbijeenkomsten.

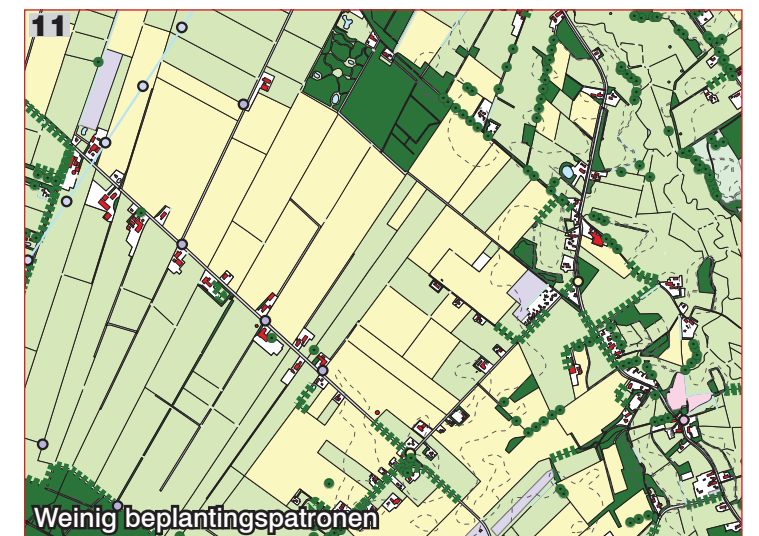
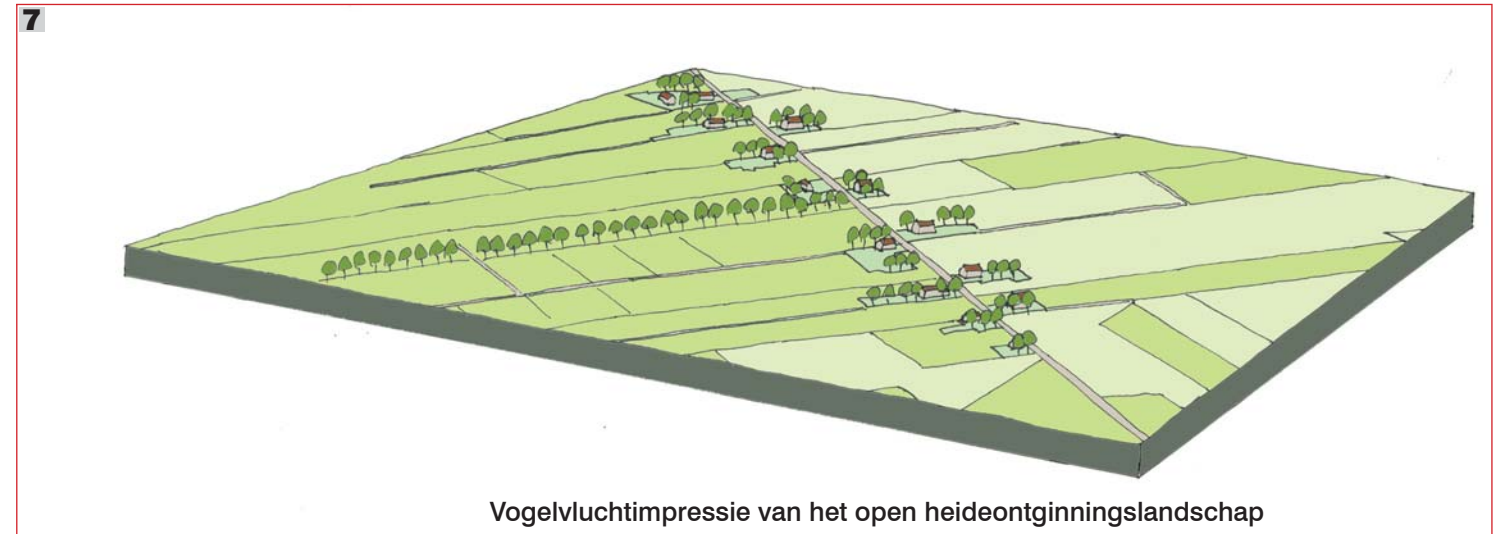
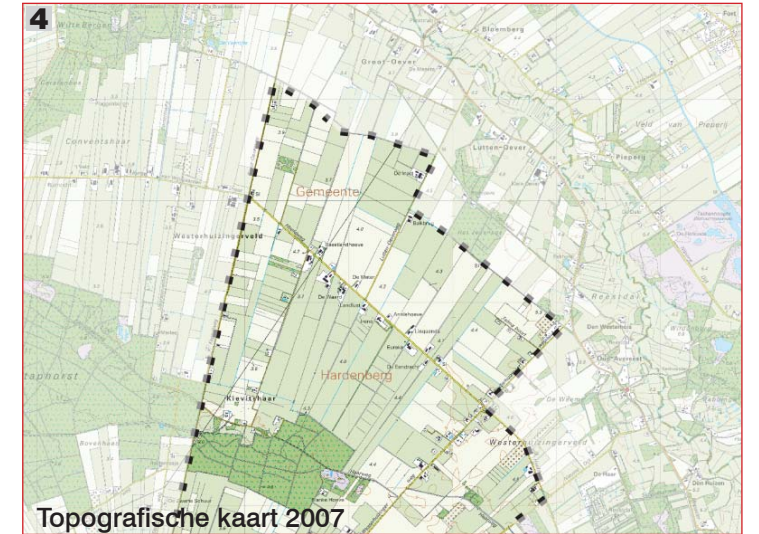
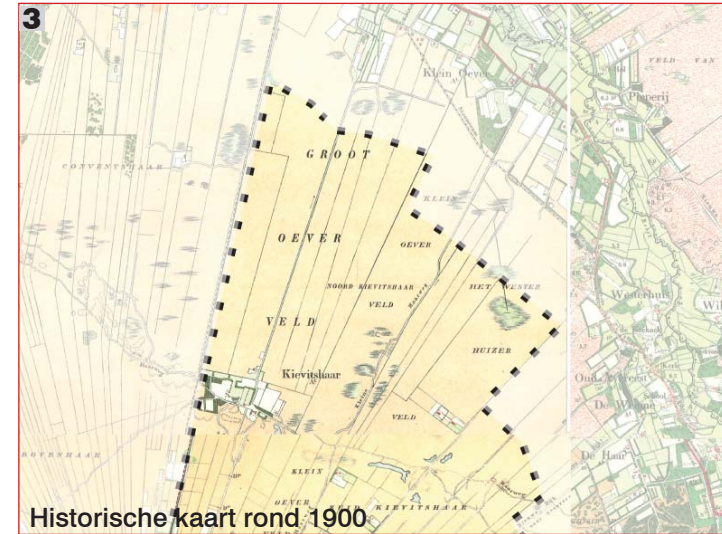
Leeswijzer

De identiteit van het gebied komt voort uit de ontstaansgeschiedenis en de daarmee samenhangende landschapstypen. In de LIK is daarom een onderscheid gemaakt tussen de verschillende landschapstypen die in het gebied voorkomen. Deze landschapstypen zijn op een overzichtskaart opgenomen (zie de naastgelegen pagina). Vervolgens is voor het gebied een schema opgesteld, waarin een overzicht is opgenomen van de aanwezige waardevolle en storende kenmerken. Ook zijn de kansen of juist bedreigingen voor deze kenmerken omschreven. Getracht is de invulling van de schema's zo objectief mogelijk te houden. Wel zijn de resultaten van de excursie in de schema's verwerkt, omdat de beleving van het landschap ook bepalend is voor de identiteit (belevingswaarde).

In de schema's staan in de vorm van genummerde grijze blokjes verwijzingen opgenomen naar de toelichtende afbeeldingen en foto's.

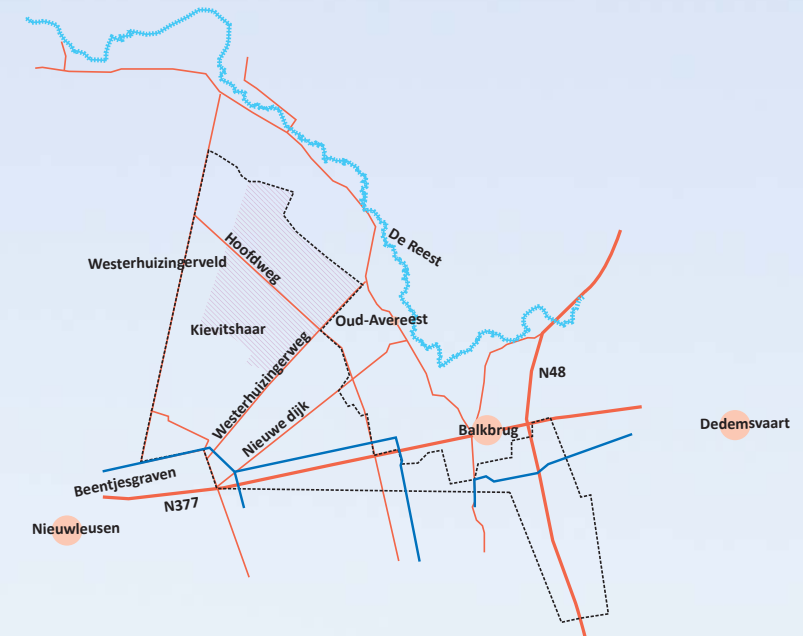

OPEN HEIDEONTGINNINGSLANDSCHAP

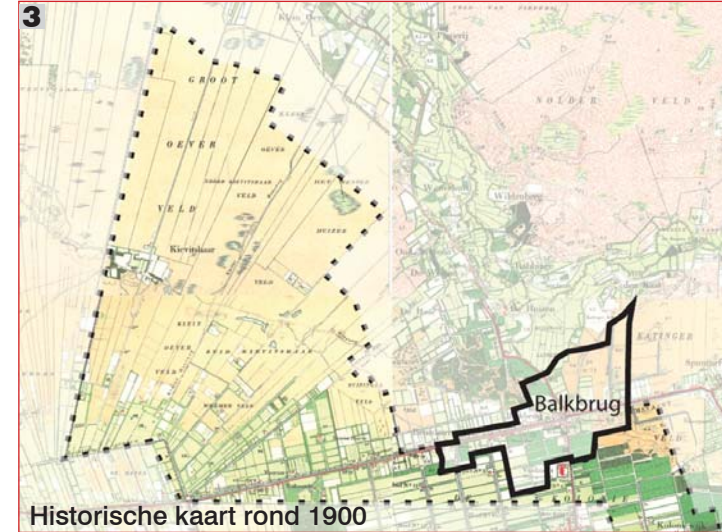
Open heideontginningslandschap

Open heide-ontginningslandschap	Bebouwing	Routing	Verkaveling	Bepantingspatronen	Erven	Massa/ ruimte en reliëf	Grond-/ landgebruik	Functie & activiteit	Licht & donkerte	Natuur	Geur
Sterk	- grote (Groningse) boerderijen langs de Hoofdweg - verspreide bebouwing langs de Westerhuizingerweg	strak, rechthoekig wegenpatroon	- waaivormige verkaveling - regelmatige, rechthoekige verkaveling	- enkele bomenrijen op perceelgrenzen (elzensingels) - wegbeplanting Westerhuizingerweg	- rechthoekige erven aan de weg, met kopgevel naar de weg - erven met erfbeplanting	- open landschap - massa aan de wegen, doorzichten naar de open gebieden	agrarisch	- hoofdfunctie: landbouw	veel duisternis aanwezig	- oostelijk deel lage biodiversiteit, - westelijk deel hoge biodiversiteit - foerageergebied das	geen hoge geurbelasting
	9	2	3 4 7	8 11	5 8 10	1 7	6				
Zwak		wegen te smal voor landbouwverkeer						een deel van de grote boerderijen inmiddels niet-agrarisch			
Kansen	nieuwe functies (wonen, bedrijven) in voormalige agrarische bebouwing	verbetering wegen voor landbouwverkeer			verbetering landschappelijke inpassing van bestaande erven	behoud open landschap		- splitsing voormalige boerderijen in meerdere wooneenheden - ruimte voor nieuwe kleinschalige economische functies in voormalige agrarische bebouwing (VAB's) - verbreding en schaalvergroting - plaatselijk ruimte voor nieuwe agrarische bedrijven		herstel groenblauwe netwerk	
Bedreigingen	zonder nieuwe functies worden de monumentale boerderijen bedreigd										

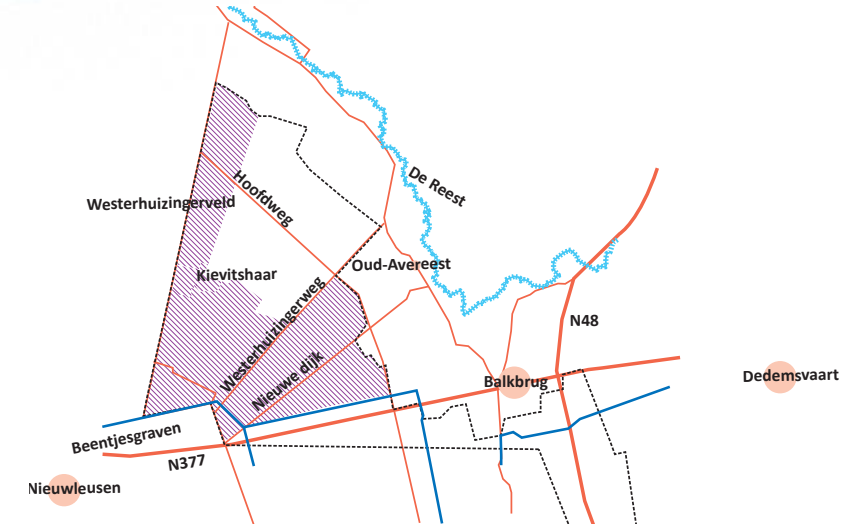

BESLOTEN HEIDEONTGINNINGSLANDSCHAP

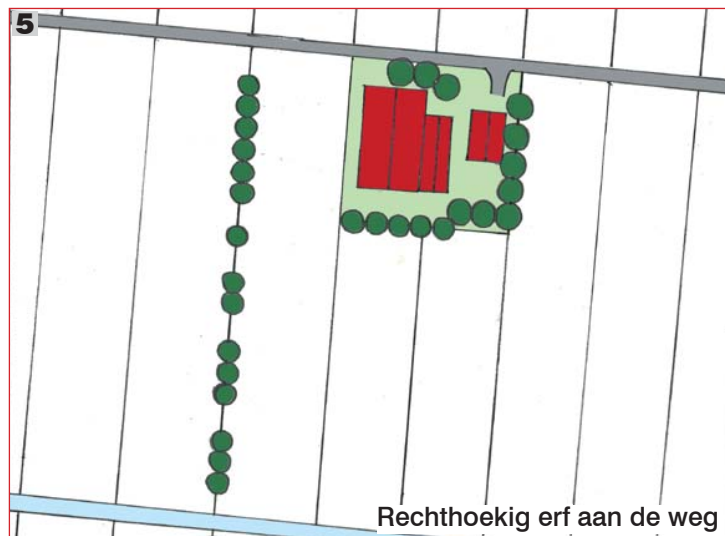
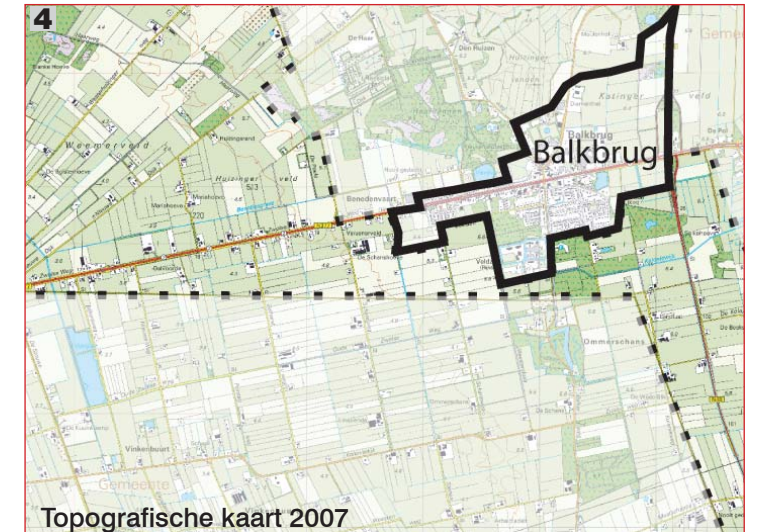
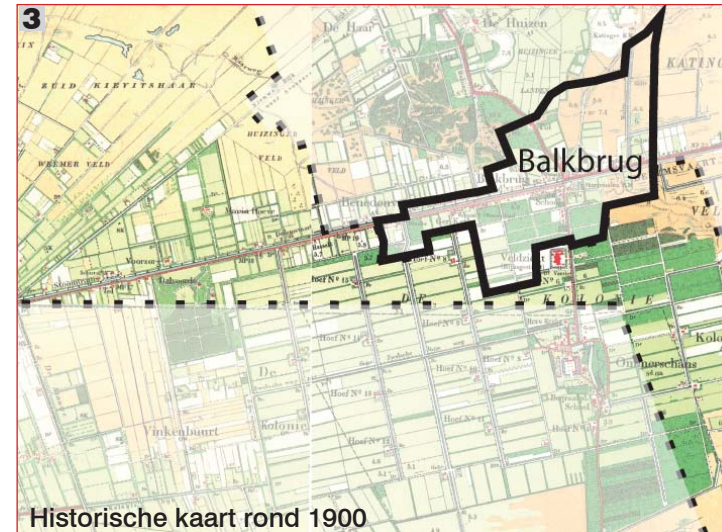
Besloten heideontginningslandschap

Besloten heideontginningslandschap	Bebouwing	Routing	Verkaveling	Bepantingspatronen	Erven	Massa/ ruimte en reliëf	Grond-/ landgebruik	Functie & activiteit	Licht & donkerte	Natuur	Geur
Sterk	- plaatselijk concentratie van bebouwing langs Westerhuizingerweg - verspreide bebouwing langs wegen, o.a. Westerhuizingerveldweg - agrarische bebouwing	- strak, rechtlijnig wegenpatroon in waaivorm - recreatieve routes in Boswachterij Stap-horst - fiets- en voetverkeer aan de Haarweg	- waaivormige verkaveling ten noordwesten van de Nieuwe Dijk en Beentjesgraven - regelmatige en grootschalige verkaveling - oude heideontginning Kievitshaar	- gemengde bosgebieden met heideterreinen - relict van eikenrijen - wegbeplanting langs wegen - perceelgrensbeplanting (o.a. elzensingels)	- verspreide ligging erven - erven met erfbeplanting	- besloten Stap-horsterbos - beslotenheid in zuidelijk deel van Westerhuizingerveld, grotere dichtheid van oude wegen met wegbeplanting - hoger gelegen bosjes bij De Haar	- agrarisch - bos en natuur	- hoofdfunctie: landbouw - daarnaast diverse andere functies: wonen, natuur en extensieve recreatie	veel duisternis aanwezig	- hoge biodiversiteit rondom de Haar - lage biodiversiteit in het overige deel - nieuwe natuur langs de Westerhuizingerweg - heiderestanten	
	8	4 9	3 4 5 7	1 7 9 10	6 11	1 7	8	2 6 8	2		
Zwak				onvolledig beplantingspatroon waardoor waaierstructuur niet overal herkenbaar is			ontwikkeling agrarische bedrijven moeilijk door grondgebrek, m.n. in kleinschalig zuidoostelijk deel (Westerhuizingerweg)				
Kansen		- ecologische verbinding en recreatieve route (nu landbouwweg) tussen Kievitshaar en Haardennen		gemeentelijke aanpak landschapsbeheer: voor perceelgrensbeplanting, wegbeplanting en erfbeplanting	koppeling dynamiek en verbetering landschappelijke inpassing van bestaande erven		- functieverandering en verbreding - stimuleren nieuwe functies bij bedrijfsbeëindiging, zoals wonen, kleinschalige bedrijvigheid en recreatie	- grootschalige bedrijven in kleinschalig landschap - ruimte voor nieuwe kleinschalige economische functies in voormalige agrarische bebouwing (VAB's)		- ecologische verbinding en recreatieve route tussen Kievitshaar en Haardennen. - herstel beplantingspatroon - natte natuurstructuur langs Haarweg	
Bedreigingen					verrommeling erven als gevolg van bedrijfsbeëindiging						enkele locaties met hoge geurbelasting: kruising Westerhuizingerweg, Hoofdweg/ Nieuwe Dijk en Sterkensweg/ De Maat

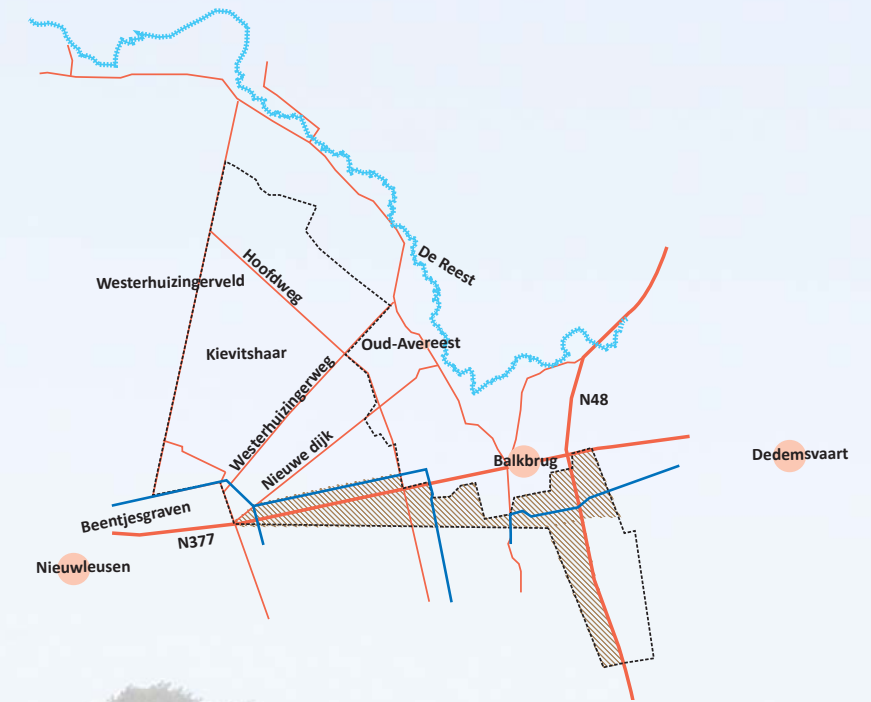

BESLOTEN VEENONTGINNINGSLANDSCHAP

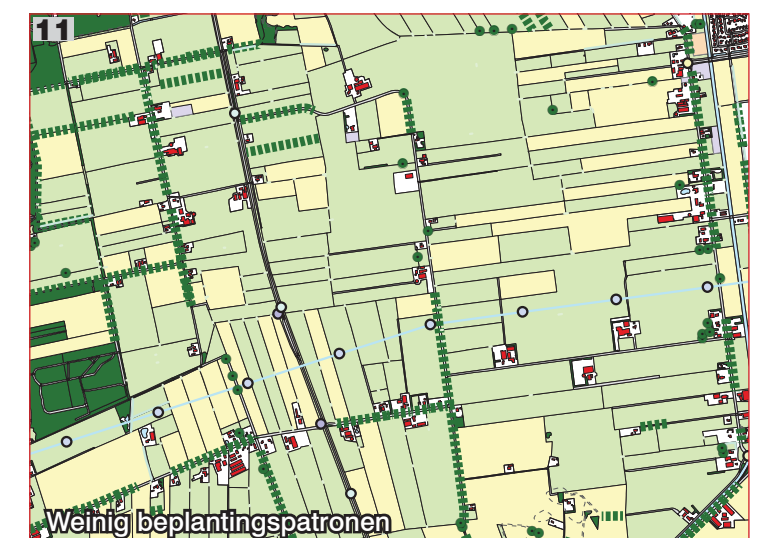
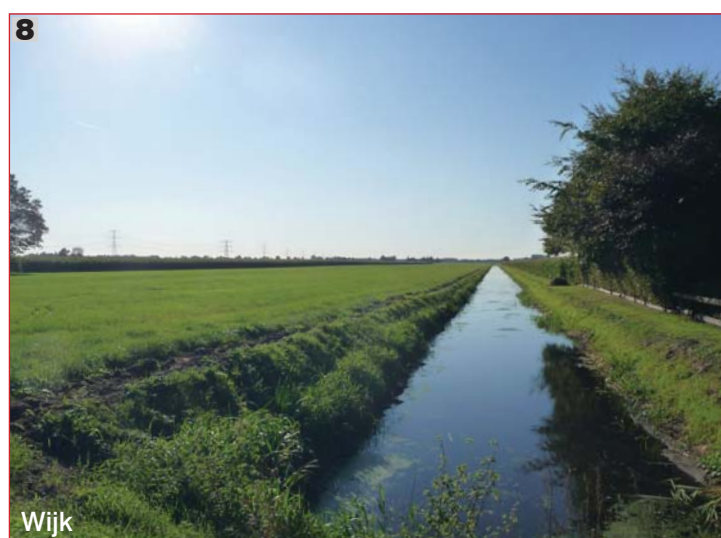
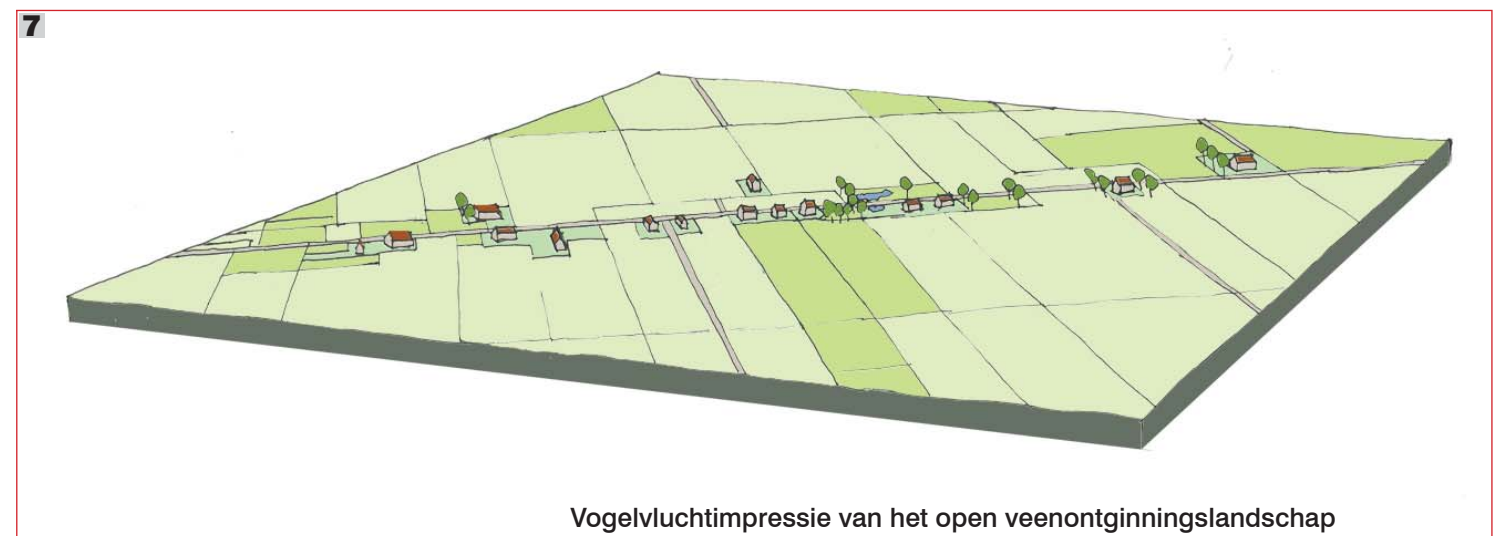
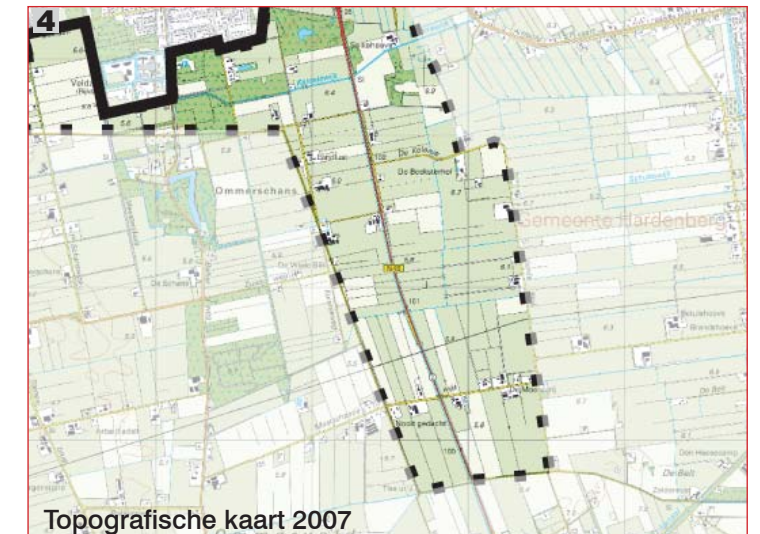
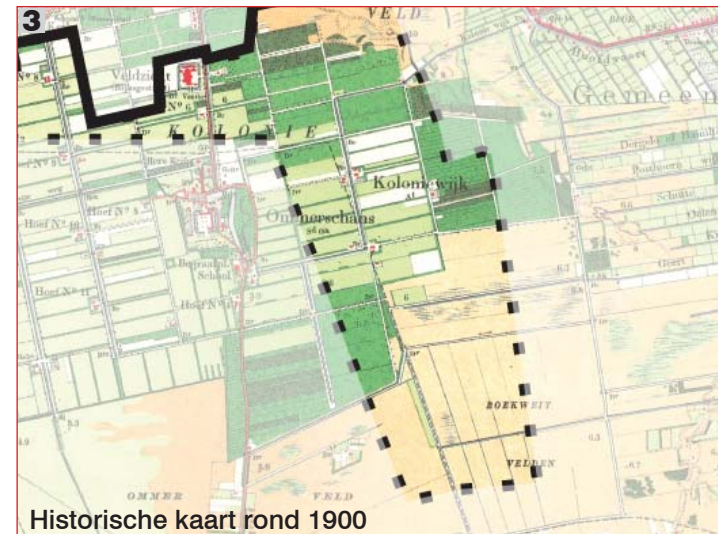
Besloten veenontginningslandschap

Besloten veenontginningslandschap	Bebouwing	Routing	Verkaveling	Bepantingspatronen	Erven	Massa/ ruimte en reliëf	Grond-/ landgebruik	Functie & activiteit	Licht & donkerte	Natuur	Geur
Sterk	- Bebouwingslint Zwolseweg met niet-agrarische bebouwing - verspreide agrarische bebouwing (beperkt aanwezig)	- strak, rechtlijnig wegenpatroon - N377 heeft zowel regionale als lokale functie	- veenkoloniale blokverkaveling - herkenbare greppelstructuur De Kolonie - orthogonale structuur	wegbeplanting	- rechthoekige erven, aan de weg - erven ten zuiden van Balkbrug open - historie gebied (natte grond) herkenbaar in sortiment erfbeplanting	- half open landschap rondom Zwolseweg - besloten landschap Ommerschans - diverse doorzichten Bebouwingslint Zwolseweg - beslotenheid omgeving 'kolonie'-bossen bij Balkbrug	agrarisch	- wonen en kleinschalige bedrijvigheid langs de Zwolseweg - natuur: Ecologische verbindingzone langs N48	omgeving ten zuiden van Beentjesgraven duisternis aanwezig	- hoge biodiversiteit - loofbos- en naaldbossen omgeving Koloniewijk (nat, droog gradiënt)	
Zwak		De N377 en N48 doorsnijden het gebied	greppels deels verdwenen	verdwenen en gefragmenteerde perceelgrensbeplanting (eikenrelicten)				doorgroei van niet-agrarische functies: leidt tot verkeersproblemen	omgeving ten zuiden van Balkbrug lichte lichtvervuiling		
Kansen	Schaalvergroting kans nieuwe bebouwing qua ontwerp laten passen bij de gebiedskenmerken		accentueren kavelstructuur door herstel greppels	perceelbeplanting herstellen (eikenrelicten)	verbetering landschappelijke inpassing erven		- begeleiding functieverandering, verbreding en specialisatie en grondmobiliteit - dynamiek richting wonen en andere kleinschalige bedrijvigheid			herstel groen blauw netwerk door terugbrengen greppelstructuur, herstel perceelgrensbeplanting en erfbeplanting	
Bedreigingen			verdere afname greppelstructuur			- dichtgroeien bebouwingslint Zwolseweg - verdwijnen deel 'kolonie'-bossen				verdere afname greppelstructuur	enkele locaties met hoge geurbelasting: Derde schansweg

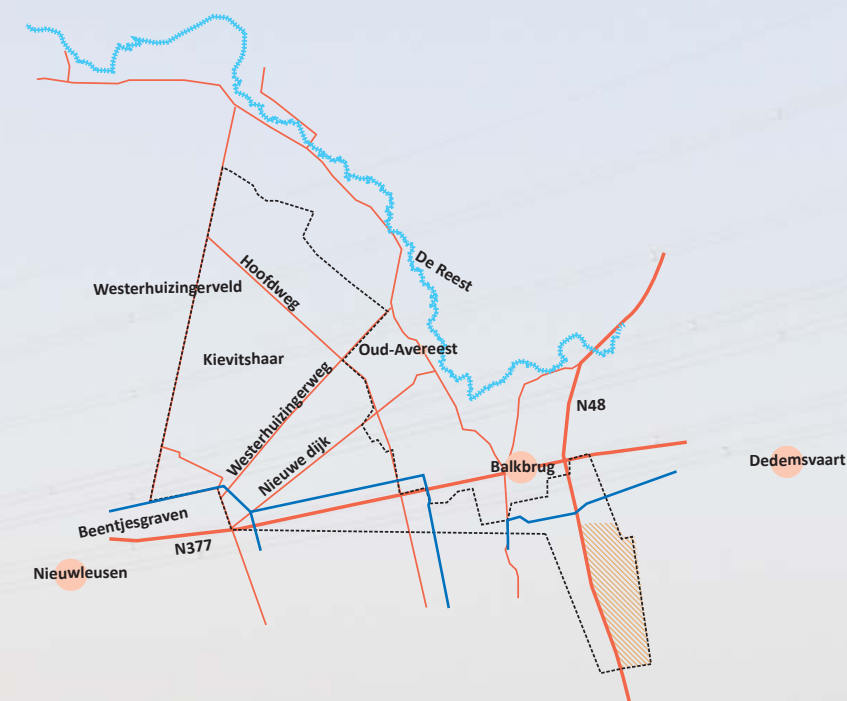

OPEN VEENONTGINNINGSLANDSCHAP

Open veenontginningslandschap

Open veenontginningslandschap	Bebouwing	Routing	Verkaveling	Bepantingspatronen	Erven	Massa/ ruimte en reliëf	Grond-/ landgebruik	Functie & activiteit	Licht & donkerte	Natuur	Geur
Sterk	verspreide agrarische bebouwing langs wegen	- strak, rechthoekig wegenpatroon (gridmatig) - N48	veenkoloniale blokverkaveling, met enkele hoofdwatergangen en kleinere watergangen	relicten wegbeplanting	- rechthoekige erven aan de weg - open erven en erven met transparante beplanting	open landschap	agrarisch	landbouw en wonen		lage biodiversiteit	
	6 7	2 7	3 4 7 8	11	5 6	1 7 9 10					
Zwak			wijken zijn hier grotendeels verdwenen								
Kansen			herstel en oeverbeheer wijken							herstel wijken en greppels en oeverbeheer zijn aanknopingspunt voor versterken biodiversiteit (blauw netwerk)	
Bedreigingen											

COLOFON

Nieuwland

LIK Westerhuizingerveld en omgeving

Projectcode: 0452 HOL

Datum: december 2011

Opdrachtgever:

Gemeente Hardenberg

Postbus 500

7770 BA Hardenberg

Tel: 0523 - 289 111

Contactpersoon: dhr. J. Wuite

Opdrachtnemer:

Nieuwland Advies

Postbus 522

6700 AM Wageningen

Tel: 0317 - 467246

Contactpersoon: dhr. M. Scherrenburg

LANDSCHAP
IDENTITEIT
K A A R T
K

WESTERHUIZINGERVEELD EN OMGEVING